

C.P. NICOLAU CALAFAT

Projecte Lingüístic de Centre

**CEIP NICOLAU CALAFAT
VALLDEMOSSA**

Aprovat al Consell Escolar, dia 26 de juny de 2014

INDEX

0 Marc legal

1 Introducció

1.1 Referència històrica

1.2 Ubicació, situació socioeconòmica i cultural de la zona

1.3 Evolució de la realitat lingüística al centre

2 Objectius finals del projecte

2.1 Exposició de motius

2.2 Objectius

3 Ensenyament de les llengües al currículum

3.1 Criteris metodològics generals sobre el tractament de llengües al CEIP Nicolau Calafat. Com ensenyam i avaluam la llengua oral?

3.1.1 El context lingüístic del CEIP Nicolau Calafat.

3.1.2 Quan i com s'introdueix la llengua catalana?

3.1.3 Quines són les bases psicopedagògiques de l'ensenyança en català?

3.1.4 Per quins estadis o fases passa un infant quan aprèn una nova llengua?

3.1.5 Quina línia metodològica empra l'ensenyament en català?

4 Recursos amb què compta l'escola

5 Avaluació

O- Marc legal

El Projecte lingüístic de centre ve regulat per la següent normativa:

- Ley Orgánica de Educación (BOE núm. 43-10, 20-04-2006)
- Llei Orgànica 2/1983, Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (BOE núm.51, 11-03-1983)
- Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears (BOCAIB núm. 15, 20-05-1986)
- Real Decret 299/1996, de 28 de febrer: Ordenació de les accions dirigides a la compensació de desigualtats en educació (BOE núm. 62, 12-03-1996).
- Decret 100/1990, de 29 de novembre, regulant l'ús de les llengües oficials de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 154,18-12-1990)
- Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús de l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears (BOCAIB núm. 89, 17-07-1997)
- Decret 125/2000, de 8 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 114, de 16 de setembre de 2000)
- Decret 66/2001, de 4 de maig, pel qual s'estableix el currículum d'educació infantil a les Illes Balears (BOIB núm. 57, de 12 de maig de 2001)
- Decret 67/2001, de 4 de maig pel qual s'estableix el currículum d'educació primària a les Illes Balears (BOIB núm. 57, de 12 de maig de 2001)
- Ordre del Conseller d'Educació, Cultura i Esports, de 12-05-1998, per la qual es regulen els usos de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua d'ensenyament en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 69, 26-05-1998)
- Resolució del Conseller d'Educació i Cultura, de dia 17 de juny de 2005, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament de les escoles públiques d'Educació Infantil, dels col·legis públics d'Educació Primària i dels col·legis públics d'infantil i primària,

- per al curs 2005-2006.
- Resolució del conseller d'Educació, Cultura i Universitats de 28 de maig de 2012 per la qual es fa efectiva l'aplicació de l'ordre de 13 de setembre de 2004 que regula el dret dels pares, les mares o els tutors legals a elegir la llengua del primer ensenyament dels alumnes dels centres sostinguts amb fons públics de les illes balears (BOIB 31/05/2012 núm. 78)

1- Introducció

1.1- Referència històrica

L'escola fou edificada l'any 1925 al territori de la finca de Son Gual, propietat en aquell moment de Doña Rosa Colorado, vídua de Vives, que cedí el terreny al poble amb la condició que si l'escola pública desapareixia com a tal, passaria altra vegada a formar part de la finca de Son Gual.

Abans de la construcció de l'escola els alumnes es trobaven dispersats en tres locals:

- els nins a un local del carrer de na Búger
- les nines a l'antic quarter de la guàrdia civil
- els pàrvuls a un local del camí de Sa Coma

En un principi l'escola constava de dues unitats, una per als nins i l'altra per a les nines.

Aquest primitiu edifici va quedar més o menys així fins a l'any 1981/1982, quan la zona del vestíbul fou habilitada com una aula més i així l'escola passà a tenir tres unitats. La tercera ja existia d'abans però s'ubicava a un local de l'antic ajuntament.

Entorn de l'any 1987 es creà una quarta unitat per a EGB i al mateix temps s'engrandí l'edifici amb un annex a la part posterior de l'edifici primitiu.

A partir del curs 88/89 s'afegí a les quatre unitats existents una unitat de preescolar amb alumnes de quatre i cinc anys que s'ubicà a un extrem de la sala d'usos múltiples de l'annex de recent creació i que s'adequà com a aula.

Al gener de 2007 es va fer el canvi a l'edifici actual.

Al curs 2008/2009 es va convertir en una escola completa, L'escola es va configurar de 9 unitats, 3 d'Educació Infantil (3,4 i 5 anys) i 6 d'Educació Primària, que és com està en l'actualitat

1.2- Ubicació, situació socioeconòmica i cultural de la zona

El poble de Valldemossa té un reduït nombre d'habitants per la qual cosa, la majoria de la gent treballa fora del poble, de forma especial a la ciutat.

La majoria de gent treballa dins el sector terciari dins o fora del poble. El poble ofereix una important oferta relacionada amb el turisme: tendes, bars, restaurants, llocs de visita.....

El nivell econòmic del poble el podríem catalogar com a classe mitjana acomodada. El poble com a tal és un important centre d'estiu per a gent de Palma i altres localitats; aquesta gent tenen al poble una segona residència a les urbanitzacions i són gent d'un nivell econòmic força alt.

Per un altre costat, un important nombre de gent del poble estiuja al Port de Valldemossa, on de les antigues cases de pescador se n'han fet segones vivendes, fins i tot, xalets de nova construcció.

El centre està situat a la zona poliesportiva i de noves construccions d'edificacions unifamiliars i aferrat al cementeri municipal.

L'escola està construïda dins terrenys de la possessió de Son Moragues i això fa que els voltants siguin de marjades plenes d'oliveres, el que dona una ubicació idíl·lica per un centre escolar.

1.3- Evolució de la realitat lingüística al centre

Partint d'aquesta realitat, la nostra escola, amb l'acord de tota la comunitat educativa, du a terme un sistema metodològic d'educació de i en llengua catalana gràcies al qual els infants aprenen la llengua familiar, la del seu entorn. En els casos de nins i nines procedents de famílies castellanoparlants o estrangers amb una llengua diferent del castellà i el català, aprenen el català, llengua a la qual no tenen accés en el seu medi social o familiar.

Per altra banda des del curs 2011-2012 el centre forma part dels centres pilot d'Educació plurilingüe. Aquest projecte es durà a terme durant tres cursos, fins el 2014/2015. Aquest projecte consisteix en fer 5 hores de català, 5 hores de castellà i 5 hores d'anglès. Dins aquestes hores hi ha àrees lingüístiques i no lingüístiques com es detalla al quadre següent:

CURS	ÀREA	IDIOMA	PROFESSRAT
-------------	-------------	---------------	-------------------

1r i 2n Ed. Primària	Educació Física 3 sessions + 2 sessions de llengua anglesa	Anglès	Especialiste en Ed. Física i B2 Anglès Especialista de llengua anglesa
1r, 2n i 3r Ed. Primària	Religió/Valors 1 sessió + 4 sessions de llengua castellana	Castellà	Professor/a de Religió i Tutor/a Professor de castellà als cicles
1r, 2n i 3r Ed. Primària	Coneixement del Medi 1 sessió + 4 sessions de llengua catalana	Català	Professor/a de català als cicles, ho fan les tutors/es i de Coneixement del Medi
3r. i 4t. Ed. Primària	Educació Física 2 sessions + 3 sessions de llengua anglesa	Anglès	Especialista en Ed. Física i B2 Anglès Especialista en llengua anglesa
3r i 4t. Ed. Primària	Religió/Valors 1 sessió + 4 sessions de llengua castellana	Castellà	Professora de Religió i de llengua castellana al cicle
3r i 4t. Ed. Primària	Coneixement del Medi 1 sessió+ 4 de llengua catalana	Català	Professor de llengua catalana al cicle, ho fan els tutor/es
5è i 6è Ed. Primària	Educació Física 2 sessions+3 de llengua anglesa	Anglès	Especialista en Ed. Física (B2 anglès) Especialista en llengua anglesa
5è i 6è Ed. Primària	Religió/Valors 1 sessió + 4 sessions de llengua castellana	Castellà	Professor/a de Religió i tutor/a i de llengua castellana al cicle
5è i 6è Ed. Primària	Coneixement del Medi 1 sessió+ 4 de llengua catalana	Català	Professor/a de llengua catalana al cicle, ho fan els tutors/es

:

2- Objectius

2.1 Exposició dels motius

L'objectiu fonamental del projecte educatiu és aconseguir que tot l'alumnat assolixi una sòlida competència comunicativa, de manera que pugui utilitzar normalment i de manera correcta el català i el castellà.

Pel que fa referència a l'actuació del centre en matèria lingüística, el punt de partida és l'objectiu de garantir el domini oral i escrit, per part de l'alumnat, de les dues llengües oficials del territori: el català i el castellà. Així com una bona competència lingüística en anglès.

El català ha de constituir, a més a més, una eina a l'abast de tots: els que el tenen com a llengua familiar i els que no. Així serà possible que sigui un instrument d'integració i no de separació, de convivència i no de conflicte.

2.2 Objectius

1. Aconseguir un ambient de tolerància i actituds positives cap a totes les llengües i cultures.
2. Assolir una adequada competència lingüística tant a nivell oral o com a nivell escrit de les dues llengües oficials de la nostra Comunitat al finalitzar l'Educació Primària.
3. Aconseguir progressivament que la llengua de relació entre els professorat i entre mestres i alumnes sigui la llengua catalana pròpia de les Illes Balears, i en la mesura que es pugui entre docents i famílies.
4. Conèixer i utilitzar adequadament la llengua catalana pròpia de les illes com a signe d'identificació de la pròpia comunitat.
5. Donar als nostres alumnes, sempre que sigui possible, les capacitats lingüístiques que els permetin accedir a l'ensenyament secundari i, en un futur, al món laboral, sense tenir dificultats per mor de la llengua.
6. Garantir que l'alumnat amb llengües diferents a les oficials es senti acollit, establint estratègies per afavorir-ne la participació en la vida de l'escola. (pla d'acollida).
7. L'escola s'ha proposat com a objectiu terminal d'aquest projecte lingüístic la correcta utilització de la llengua catalana com a llengua d'aprenentatge i de relació entre els diferents membres de la comunitat educativa.
8. Establir estratègies d'avaluació per valorar el nivell d'assoliment del objectius lingüístics establerts, mitjançant el pla lector del centre i el pla

d'ortografia.

3.- Ensenyament de les llengües al currículum

L'ensenyament de la llengua catalana constitueix l'eix del tractament de les llengües i la base de l'adquisició de capacitats en totes les àrees curriculars, a excepció d'aquelles descrites en el tractament de llengües del projecte d'educació plurilingüe i que afecta a àrees no lingüístiques.

La llengua catalana serà la llengua vehicular a totes les àrees curriculars excepte a les àrees de llengua castellana i llengua anglesa i les que afecten al PPL.

Les assignatures de llengua Catalana i llengua Castellana tenen la consideració d'assignatures instrumentals bàsiques. Per aquest motiu, s'haurà de fer un esforç especial per garantir l'adequada atenció a la diversitat. A començament de cada curs escolar, els corresponents cicles podran sol·licitar que s'adoptin les mesures necessàries a aquest efecte (agrupaments flexibles per nivells de coneixements, grups de suport per a alumnes amb dificultats, etc.)

Els professors/ores de llengua Catalana, Castellana i Anglesa hauran de coordinar les seves programacions i la seva tasca docent de manera que s'evitin les incoherències dels continguts.

El domini oral i escrit de les llengües Catalana i Castellana implica la capacitat per conèixer i utilitzar els distints registres i adaptar-los a les diferents situacions. Pel que fa a la llengua Catalana, s'afavorirà el coneixement per part de tot l'alumnat tant dels registres literaris i formals com de les formes pròpies del Català de Mallorca.

La llengua estrangera que s'empra al centre és l'Anglès i s'utilitza a àrees no lingüístiques com són la psicomotricitat a 4 i 5 anys i l'educació física i la plàstica a Primària.

3.1- Criteris metodològics generals sobre el tractament de llengües al CEIP Nicolau Calafat. Com ensenyam i avaluem la llengua oral?

Especificar com ensenyam i avaluem la llengua oral implica prendre decisions respecte a la línia metodològica més convenient entre etapes i entre cicles.

• 3.1.1 Quan i com s'introdueix la llengua catalana?

La introducció és primerenca, des del primer curs d'educació infantil, i d'una manera quasi total. És a dir, el català no s'aprèn com si fos una assignatura més (no és objecte d'aprenentatge), sinó que des d'un principi esdevé la llengua

vehicular de les tasques i activitats d'ensenyament/aprenentatge. Es diu quasi total perquè a tots els cursos de l'educació Infantil i educació primària haurà un referent de llengua castellana i de llengua anglesa.

Com diu Josep Tió, "com més petit sigui l'infant més possibilitats hi ha d'infondre-li un domini automàtic de la llengua que connecti amb les seves necessitats profundes". A més, segons la majoria de psicolingüistes, dels 4 als 8 anys es donen un conjunt de circumstàncies favorables: hi ha més plasticitat cerebral, hi ha capacitats especials per a la imitació, hi ha curiositat verbal i s'inicia la tendència a la comunicació i a la socialització.

Per tant, per afavorir tot aquest procés tota l'escola serà en totes les situacions possibles en català: administració, rètols, activitats extraescolars, persones externes al centre, informacions als pares...

Respecte a les circulars s'enviaran en català i atès que el nostre centre és petit, es traduiran a castellà i a anglès quan els pares o tutors ho sol·licitin.

Podem dir que l'ensenyament de les tres llengües (català, castellà i anglès) comença al primer curs d'educació Infantil, quan el nin arriba a l'escola. Tant a Educació Infantil com a primer cicle d'Educació Primària l'ensenyament es farà d'una forma més intensa, ja que pensam que són els moments on més podem influir positivament en els infants encara que durant el segon i el tercer cicle no s'abandonarà la feina que s'ha fet durant aquests primers cursos i es seguirà treballant en la mateixa direcció.

• 3.1.3) Quines són les bases psicopedagògiques de l'ensenyament en tres llengües?

Aquesta metodologia pedagògica parteix de dues lleis psicològiques importants: 1913 Ronjat: "UNA PERSONA, UNA LLENGUA"

El/la mestre/a sempre parla en català (quan ens pugui sentir: quan ens dirigim als seus pares, als altres mestres, a la gent que ve de fora...) i així l'infant identifica el seu mestre amb la nova llengua. El mestre d'anglès, el de castellà... és convenient que no canviïn de llengua (que siguin referents lingüístics), ja que l'infant l'identificarà només amb una; ara bé, som conscients que aquest no és un tema fàcil i si no fos possible i algun mestre es veiés obligat a ensenyar en les dues llengües s'hauria de consensuar amb l'alumnat algun tipus de consigna o estratègia que els ajudi a diferenciar clarament el moment d'utilització de cada una de les llengües, sobretot amb alumnat petit (capell, ràdio, tereseta...).

1979 Cummis "LES LLENGÜES TENEN UNA COMPETÈNCIA SUBJACENT COMUNA" és a dir, les llengües són "solidàries".

Lambert i col·laboradors varen oferir un model en què consideraven L1 i L2 interdependents, concepció contrària a l'acceptada majoritàriament fins a aquells moments, segons la qual l'individu bilingüe posseïa dos magatzems separats, un per a cada llengua. A partir d'aquestes premisses, Cummins va fer una hipòtesi d'interdependència lingüística "Les llengües tenen una competència subjacent comuna", i així es plantejava per primera vegada un model psicolingüístic segons el qual existeix una competència lingüística general que es pot vehicular en una o en l'altra llengua; és a dir, les llengües tenen una competència subjacent comuna o interdependent (i no de formes o regles, sinó de la capacitat més general). Per tant, una llengua és solidària amb l'altra. Exemple: quan un infant assoleix el concepte de designació (gràcies al qual sap que totes les coses i totes les persones poden anomenar-se mitjançant un signe arbitrari) i entra en contacte amb una segona llengua, no li caldrà elaborar de nou aquest concepte, sinó més aviat un altre "Les persones que tenc al meu voltant anomenen de forma diferent un mateix concepte", fet que l'ajudarà, a poc a poc, a adonar-se que hi ha dos codis.

• 3.1.4) Per quins estadis o fases passa un infant quan aprèn una nova llengua?

A l'hora d'adquirir una nova llengua l'infant passa per una sèrie d'etapes o fases que coneixerem si analitzam les seves produccions verbals. Passar d'una etapa a una altra depèn de característiques individuals, com és el grau de maduresa o la sociabilitat, com també de factors externs (el moment que s'ha incorporat a l'escola) i d'aprenentatge escolar, d'aquí que ens puguem ajudar d'estratègies i recursos específics per ajudar-los a passar d'una etapa a l'altra.

Bàsicament parlem de quatre etapes:

1. L'infant parla en la seva L1 i hi incorpora alguns elements del lèxic català (ex.: Pintamos con el vermell).
2. L'infant parla en la seva L1 i hi incorpora alguns elements lèxics, morfològics i fonètics del català (ex.: encontrat/trobat, cuell/coll).
3. L'infant construeix frases en les quals utilitza elements lèxics, morfològics o fonètics de les dues llengües (ex.: El nin se cae al suelo).
4. L'infant parla bàsicament en català, tot incorporant alguns elements lèxics, morfològics o fonètics de la seva llengua (ex.: Avui he anat a dinar a casa i han venido els meus primos).

Per això, els objectius mínims que ens hem de proposar per a cada nivell són:

- 3 anys: comprensió oral.
- 4 anys: tots comprenen i la majoria es dirigeix en català als mestres

referents de llengua catalana (tutores).

- 5 anys: tots parlen en català amb el professorat de l'escola.
- 1r primària: tots parlen en català amb tot el professorat de l'escola.
- 2n primària: impulsarem que els infants parlin en català en totes les activitats de l'aula i en els tres àmbits (M/A, M/classe, A/A).
- Impulsarem la continuació de la utilització de la llengua catalana en els cursos vinents d'educació primària.

L'observació sistemàtica és una bona eina per comprendre el comportament lingüístic de l'infant en el marc de les diverses situacions comunicatives de l'aula i alhora ens ajuda a revisar i ajustar la nostra intervenció pedagògica.

Perquè aquesta observació sigui eficaç ha d'estar sistematitzada, és a dir, cal establir unes pautes i uns guions que ens permetin fixar i avaluar els aspectes més significatius de l'aprenentatge.

- 3.1.5) Quina línia metodològica emprà el programa d'aprenentatge de la llengua catalana ?

L'ensenyament del català als no catalanoparlants presenta unes característiques diferents respecte de l'ensenyament als catalanoparlants.

L'escola els servirà per prendre contacte amb aquesta nova manera de parlar, que també és una nova manera de pensar, i d'aprendre d'una manera progressiva els mecanismes bàsics per tal de poder arribar a dominar-la amb plenitud (Josep Tió). A més, aprendre una nova llengua suposa sumar, ja que suposa ficar-se de ple en una cultura específica i en una manera específica de veure la realitat. Una de les diferències fonamentals entre aprendre una L1 o una L2 són els aspectes de motivació, molt més superficials quan es tracta d'una segona llengua (curiositat, ganes de saber, plaer lúdic...), sobretot la que es deriva d'un programa escolar. L'alumne no decideix, per motivació personal, aprendre la llengua, sinó que li ve donada en el programa escolar. Per això, nosaltres no només hem d'ensenyar sinó que hem d'intentar fer entendre que serà positiu i profitós per a l'alumne/a conèixer la llengua pròpia de la comunitat i arribar-la a estimar i a fer-la seva, que li facilitarà el sentiment de pertinença a aquesta comunitat.

La base d'aquesta línia metodològica és que una llengua s'aprèn en la mesura que s'usa; és a dir, l'alumne aprèn la nova llengua de la manera més semblant a així com va aprendre la llengua materna: parlant i equivocant-se. Per això és important que l'alumne tingui una experiència viscuda de la nova llengua, aquest ha de fer coses significatives amb la nova llengua, fet que li suposa tenir, li atorga, un paper més actiu en el seu aprenentatge, des del primer moment (encara que no hi hagi una comprensió total).

Com hem dit abans, la nostra feina, com a educadors, és ajudar-los a passar d'una fase a l'altra i per això ens pot ésser útil, ens poden ajudar l'aplicació d'estratègies metodològiques per intentar assegurar la comprensió i fomentar l'expressió en la nova llengua, planificant, alhora, una seqüenciació d'activitats d'expressió oral per fomentar la pràctica lingüística en català.

4- Recursos amb què compta l'escola

4.1. Recursos humans

La nostra escola presenta estabilitat en la plantilla del professorat. El nombre de mestres referents de cada llengua s'anirà adaptant en funció de l'equip docent de què disposi el centre i del nombre de grups d'alumnes. S'intentarà mantenir els referents lingüístics del curs anterior (un mestre no pot canviar de llengua de referència d'un curs a l'altre). Per a l'adscripció del professorat es tindrà en compte la necessitat de referents en les tres llengües. El professorat de suport seguirà els referents sempre que això no es contraposi a l'atenció de l'alumnat de necessitats específiques de suport educatiu.

4.2. RECURSOS MATERIALS

Els llibres de text dependran de la llengua de referència en què s'imparteixi l'àrea. En tot cas, cal tenir en compte que un llibre de text és un recurs més a emprar a l'aula i que, en cap cas ha de condicionar ni la llengua, ni la metodologia, ni les estratègies ni les activitats educatives de l'àrea.

Per altra part, s'intentarà que a l'aula i a l'escola hi hagi material en les tres llengües a l'abast dels nostres alumnes, de manera que s'accedeixi a la informació sigui en la llengua que sigui.

5- Avaluació

S'ha creat una Comissió Lingüística, que està formada per un representant de cada cicle i un membre de l'Equip Directiu, i s'encarregarà, entre d'altres funcions esmentades, d'establir els objectius lingüístics a la PGA.

El Claustre de Professorat analitzarà i debatrà el grau d'aplicació del Projecte i transmetrà les seves conclusions a la Comissió Lingüística, la qual, tenint en compte la resta d'indicadors, elaborarà l'informe final que s'inclourà a la memòria de final de curs i que serà elevat al Consell Escolar. En cas que es detecti la necessitat de modificar algun aspecte del Projecte, la Comissió Lingüística dissenyarà les correccions adients o la formulació de nous objectius i ho inclourà a aquest informe.

• ELEMENTS D' AVALUACIÓ EN EL PROJECTE LINGÜÍSTIC :

-Objectius de tractament de llengües

- Estratègies i activitats
- Recursos humans
- Recursos materials
- Espais i àmbits
- Temporització
- Resultats

• ELS INDICADORS D' AVALUACIÓ S' OBTENDRAN MITJANÇANT L' OSERVACIÓ DIRECTA :

- Llengua que parla el professorat (dins i fora de l' aula)
- Llengua que parlen els nins i nines amb els mestres dins l' aula.
- Llengua que parlen els nins i nines amb els mestres en la resta d' espais i àmbits.
- Llengua que parlen els referents de la resta d' àmbits de l' escola (personal no docent)
- Llengua que parlen els nins i nines amb el personal no docent.

• PROVES DE RENDIMENT ACADÈMIC :

- Resultats de les proves finals de llengua. Percentatge de nins/es que superen els objectius mínims en les 3 llengües.

• ENTREVISTES/REUNIONS.

- Reflexió i anàlisi dels resultats acadèmics i possibles modificacions si calen